

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. II. - Broj 11.

Ljubljana,
12. maja
1931.

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani (Narodni dom)
Telefon br. 2545 • Račun kod poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Tyrš na lomači!

Dr. Josip Srebrnič, biskup krčki, uputio je svojim vernicima pastirski list — korizmenu poslanicu — u kojoj ovaj dostojanstvenik rimo-katoličke crkve posvećuje oduži pasus dru. Miroslavu Tyršu. Taj pasus su — delom u celini, a delom u izvadcima — preneli neki veći i manji listovi u državi, koji su pre bili u službi političkih stranaka, koje nisu bile Sokolstvu naklonjene. Sveštenici rimo-katoličke crkve čitali su pri službi Božjoj u crkvama taj pastirski list biskupa dra. Srebrnića, a neki su ga također i komentirali na škodu Sokolstva, i tako se po prvi put zbililo otkad postoji sveta, da su svi hramovi Božji bili puni Tyrševoga imena, kojega je sa svojom poslanicom krčki biskup pognao na lomaču prokletstva i osude! Kao što su plamenovi proždrali živo telo njegovog zemljaka Jana Husa (1415.), tako bi trebalo da oganj gnjeva rimo-katoličkog sveštenika sažge i uništi osnivača Sokolstva — četrdesetšeset godina po njegovoj smrti (1884)! Ali: »Blago onima čistoga srca, koji će gledati Boga... Blago onima, jer se radi pravde proganjani, jer je njihovo kraljevstvo nebesko!« (Mt. 5, 3-10).

Jasno je i shvatljivo, da je afront biskupa dra. Srebrnića proti dru. Miroslavu Tyršu izazvao u sokolskim krugovima kod nas i na strani — pa također i u široj javnosti — veliku pozornost i snebivanje, jer je očevidsno, da je sveštenička strela preko Tyrševoga groba namenjena zgraditi, koju je podigao Tyršev genij i koja se danas diže po čitavom slovenskom svetu. Sa mirnim ponosom postavljamo svoju čast i svoje grudi tom novom napadu sdrže rimo-katoličke vojujuće crkve uverenju, da će se od nas odbiti valovlje strasti, jer nam je možda bolje nego biskupu krčkomu poznata u sokolskom životu tvrdo prukušana reč: »Ako s njim umremo, s njim ćemo također živeti; ako s njim tipimo, s njim ćemo također kraljevati.« (2 Tim. 2, 11., 12.).

I sada pak smatramo potrebitim da upoznamo sve svoje članstvo sa originalnom onoga dela dr. Srebrnićeve poslanice, koji se odnosi na Tyrša. Taj deo glasi:

»U posljednje doba počeo se narivavati neprijatelj Presvete Bogorodice u novom podmlukom obliku. Hvali i preporuča, širi i uvada takozvani Tyršev duh, Tyrševu ideologiju, Tyršev način mišljenja o svijetu, o čovjeku, o naciji, o državi. Ja sam stvar proučio i mogu vam kazati, koliko sljednji:

Tyršev je duh duh naturalizma i materijalizma. Tyrš je uzimao svoje ideje najprije od njemačkog filozofa Schopenhauera, zavolio je kasnije tjelesnu kulturu poganskih Grka, učio se također od muha medanaca te prešao u materijalističko shvaćanje ljudskog društva i svijeta uopće prema razvojnoj teoriji Darwina. Njegova ideologija ne pozna Boga niti neumrlu dušu. Duša su i tijelo njemu pojave iste stvari; religioznost je njemu rad za narod, obavljan u duhu vječnih zakona prirode, u duhu stalnog napretka i razvitka. Čovječanstvo te s njime i pojedini narodi su njemu samo dijelovi prirode; neispisivi zakoni, koji vladaju u prirodi, vladaju i nad čovječanstvom i narodom; dima te ih nijedna molitva ne može zmijeniti. Život mu je neprestano gibanje i borba, gdje pobjeđuje onaj, koji je spremniji za borbu. Stoga treba njegovati tjelesnu kulturu; tjelesno jaki pojedinci sačinjavat će i jakost naroda. Grčka mu je kultura putokaz u odgoju mladeži. Propovijeda slobodu, bratstvo i jednakost u smislu naturalističkog humaniteta. Ruga se kršćanskoj caritas. Hoće, da se odgaja um, volja i čuvstvo u čovjeku za ljubav prema narodu i državi, za slobodu i stegu, za narodnu odbranu, za prosvjetu i moral, ali dakako sve u svijetlu isključivo ovomezne kulture te dosljedno bez Boga, bez Krista, bez Crkve, bez moštve — pa i bez Presvete Bogorodice, jer njemu je ideal grčki čovjek; »boljeg većeg čovjeka nije proizvelo nijedno kasnije doba« ovako se sam izjavio. Tyrš je među Česima otac

opsežnih omladinskih odgojnih organizacija: u smislu svoje ideologije izlučio je iz njihova odgojnog rada svaki upliv religioznih naroda i katoličkih momenata te je neprestano djelovao da budu u vjerskom obziru ateističke.

Ovo je Tyrševa ideologija. Nitko je od dobrih katolika ne može prihvatiti, jer je ona jednostavno negacija ne samo čitavog katolicizma nego uopće vjere u Boga.

Neiskrenost je neupućenost ili zavaravanje, ako se tvrdi, da njezine etične ideje nisu i ne mogu biti suprotne vjerskim etičnim načelima.

Kako to, kad Tyrševa ideologija uopće ne pozna etike s odnosima prema Bogu; kad vjerska etična načela negira te u svome području ne dozvoljava ma ni najmanji pokušaj odgoja u smjeru katoličke etične nauke? Nacionalni odgoj u smislu Tyrševe ideologije nije ništa drugo nego konkretna primjena Darwinove razvojne teorije na čovjeka pojedina i na naciju. Tko od katolika, te od ljudi uopće koji vjeruju u Boga, može to prihvatiti?

Nema veće suprotnosti protiv katoličkog odgoja od te ideologije! Prava je također negacija katoličkog stanovišta kad se tvrdi, da mogu svećenici na svome području doduše slobodno mladež odgajati u vjerskom duhu, dok je stvar lajčkih elemenata da sami na području Tyrševe ideologije istu mladež odgajaju u Tyrševom duhu. Jer svaki odgoj mora da bude jedinstven i slozan. Inače će nastati ono isto kao kad miješate plemenito vino sa pokvarenim. Nemoguće je duše usmjeriti k Bogu, ako ih istovremeno Tyršev duh tjera dalje od Boga. A radi se o najozbiljnijoj stvari na svijetu, o sudbini duša, koje su neumrlu i stvorene za vječnost! Apsolutno je dakle za nas isključeno, mirno dopuštati odgoj u smislu Tyrševa duha kao

što je uopće suprotno katoličkoj nauci, da je ma bilo koji odgoj isključivo stvar lajčkih elemenata dot. državne vlasti.

Roditelji neka znadu, da odgoj njihove djece u snazi Tyrševe ideologije vodi neizbježno u vjerski nehaj i konsekventno prije ili kasnije u vjerski nihilizam, u otpad od Kristove Crkve, u otpad od Boga. Ta ideologija najveća je pogibao za našu djecu i mladež, jer ide za tim, da pomaže iščupa iz njihovih duša sve, što spominje na Boga i Isusovu Crkvu. Ta se ideologija danas preporuča i širi i mnogi zbog svog položaja niti ne mogu, da je mimoilaze, premda je iz dna duše mrze i osuđuju. Ali mi hoćemo da se protiv nje borimo, da se borimo za slobodu savijesti i roditeljskih prava pod vodstvom nebeske Bogorodice! Ne stoji Ona na strani Tyrševe ideologije! Silna, jaka žena iz raja, Presveta Bogorodica Marija, ona je uz nas. Mi ne ćemo Tyrša, mi hoćemo u odgoju djece i mladeži Bogorodice Mariju!

Tako glasi pastirsko (!?) pismo biskupa Srebrnića! Prosudite!

Kako danas Tyrševu Sokolstvo obuhvata ceo slovenski svet — ne samo omladinske organizacije među Česima, kako to kaže biskup krčki — shvatljivo je da će ova čudna i nemoguća poslanica jednoga biskupa naići na odjek, koji nikako neće pogodovati ni interesima same katoličke crkve a zbuditi i osećaje i onog ogromnog dela slovenskih Sokola, koji su, nepobitno, po svojem vjerskom ubedenju verni sinovi katoličke crkve. Anatema, koju biskup krčki udara na Sokolstvo i njegovog osnivača Tyrša, pašće na njegovu glavu, jer isti oni, koji danas kriču: »Hosanna!« — sutra viču: »Propni ga!«

Mi donosimo stoga glas i sa čehoslovačke strane, u članku koji je napisao uvaženi sokolski radnik i odlični poznavao Tyrša brat Jan Pelikan, u želji, da bi svetlo istine raspršilo tminu u dušama njihovim...

JAN PELIKAN (Prah):

Tyrševa ideja i vera

Biskup dr. Josip Srebrnič napisao je u svom pastirskom listu o Tyršu i njegovoj ideji raspravu, koja na pojedinih mestima polazi sa pogrešnih pretpostavaka. Nesporno je, da na mišljenje čovjeka mogu imati velik uticaj razni mislioci, i da su isto i na dra. Miroslava Tyrša uticali savremeni i stariji filozofi. Ali zar je i nauk svetih otaca ostao bez uticaja filozofa starog i novog veka? Zar je Platonov nauk ostao bez uticaja na hrišćansku kulturu? Zaista ne! Tvrditi, da je Tyrševa ideja ideja naturalističkog materijalizma, pogrešno je. Tyrša naimo možemo ubrajati među filozofe pozitiviste, ali ipak nije bilo većeg idealiste od njega i to ne samo u ciljevima, nego i u jezgri njegovog nauka. Tvrditi dalje, da je Tyrš preuzeo Schopenhauerovu filozofiju također je pogrešno, jer je on bio kroz i kroz filozof praktik, koji se nije priključio nijednoj postojećoj filozofskoj školi; nijednom smeru. On i sam nije stvorio nikakvu filozofsku školu, nego je samo aplicirao na praktički život moderna načela svojega doba. Sigurno je, da je našao inspiraciju u telovežbi starih Grka, ali čime se inspirirala čitava renesansa, koja je čovečanstvu očuvala toliko umetničkih tekovina i to čak i katoličko-crkvenih? Čime se pak inspirira katolički telovežbački pokret Orlova, kada i taj sa dopadanjem primenjuje staro-rimsko geslo: »Mens sana in corpore sano?« Zar da neko predbacuje poganstvo, kada u Sikstinskoj kapeli u Vatikanu vidi naslikane poganske Sibylle? Potpuno je pogrešno tvrditi, da je Tyrš došao do materijalističkog shvaćanja života putem Darwinove teorije o razvoju. Baš je protivno istina. Darwin je učio u načelu, da se životinje pa i čovek polaganom, postepeno razvijaju, i da priroda ostavlja na životu samo jake pojedince, a slabiji i manje sposobni gube se, izumiru. Sposobni pojedinci pak stvaraju nova pokolenja, od kojih se opet

sačuvaju samo sposobni. Tyrš je nam polazio sa ove nauke i upotrebio ju je za podupiranje i potkrepu telovežbenih nastojanja ali u svojim zaključcima došao je drugamo, a ne na materijalizam, kada je rekao: »Nijedna vanjska sila, nijedna materijalna i surova sila sama po sebi ne uništava narode, život naroda; dok se na suncu istine, dobra i opšteg napretka razvija narod — dotle je u toj složnosti nerazumljiv kao zraka sunca i ništa mu ne mogu niti će ga uništiti ikakove tamne sile, laž i protiv njega upereno nasilje.« Ovo je u pravoj opreci sa materijalizmom i većika je korektura materijalističkog značenja Darwinove teorije u smislu idealizma, jer svaki vernik može lako smatrati reči: »sunce istine, dobra i napretka« — po svojem uverenju i za volju Božju, jer zar je hrišćanski Bog što drugo nego najviša istina i dobro — a reči: »tamne sile, laž i nasilje« za zlo, koje se javlja u katoličkoj veri kao uticaj pakla.

O tome, da Tyrševa filozofija ne pozna Boga ni besmrtnosti duše, teško je voditi spor — kada Tyrš o tim stvarima nije nikada očitio raspravljajući niti je u tom pogledu ostavio ikakovih pisanih dokaza o svom ličnom udeđenju. Sa pitanjima vere bavio se uzgredice samo dva ili tri puta, a to većinom samo onda, kada je pri svojim studijama umetnosti htio objasniti postanak izvesnih dela, n. pr. gotičkog stila i slično. U pravom smislu reči bavio se verom samo u svojoj studiji iz god. 1870. »Muhamed i njegova nauka«, u kojoj se uopšte ne dotiče hrišćanstva, nego polemizira sa Koranom i proglašuje za pravu veru »duh ljubavi i prosvete«. Zar je pak smisao hrišćanstva što drugo, nego duh ljubavi? Razume se, hrišćanstva pravog i istinskog, koje ne smatra glavne stvari za sporedne, a sporedne za glavne!

U pastirskom listu javlja se čak i pojava, a koja se nebi smela da de-

šava, a to je nepotpuno citiranje Tyrševih izreka. Mi ćemo pak kazati sve što Tyrš veli. On kaže: »Čitava istorija kao stvarstva uopšte tako i posebno čovečanstva — jeste borba za opstanak, u kojem podleže i gine ono, što nije sposobno za život i što je celini suvišno, ostavivši od sebe samo toliko traga kao okamenina u kamenom sloju ili u napisanim knjigama, koje nazivamo istorija. Tako glasi taj zakon za sve, koji je objavio naš vek i dao mu jasno ime, i koji se pokazuje sve više jasnijim i uopšte očitijim. Taj je zakon neispisan, kao svaki drugi, koji vlada u prirodi ili što je isto u istoriji zakon, koji se ne može ukloniti ni molitvom, ni sebi samom varavim rečima, niti sa naslednim pravom.« Tyrš se ovde postavio na stanovite Darwina — ali ma kojem pak stanovitu stoji katolička crkva, kada sveukupnost vernika naziva »crkva vojujuća«, i kada uči, da je čitav naš život na zemlji »borba za opstanak« nepokvarenosti besmrtnu dušu, koja, ako u toj borbi podleže, može biti bačena u večito pogubljenje i prokletstvo — a ako pobedi, uzvišena večnom slavom.

Tvrdnja, da Tyrš hoće moral bez Boga, bez Krista, bez molitve, bez Majke Božje, ne može se ni održati ni dokazati. Tyrš se prosto o tome nije nikada izjasnio, niti je o tome pisao, ali mi bismo tome mogli dodati ovo: Tyrš je bio katolik, vrdan sin crkve koji je i svoj brak sklopio po propisima vere. Kako je onda moguće, da su Tyršu podeljeni sveti sakramenti, ako je bio ovakav otpadnik, kakovim ga krsti biskup Srebrnič? Ili se vara dr. Srebrnič, koji Tyrša uopšte nije poznao i o njemu zna vrlo malo, ili su se prevarili onda oni katolički sveštenici, koji su ga poznavali, pa su ga ipak sahranili po svim svetim obredima.

Jeste, postoji zbilja jedna krupna razlika između Tyrša i dra. Srebrnića. Dru. Srebrniću odvratn je svako, ko ne veruje baš sve ono i onako, što i on sam. Tyršu bio je oduran samo loš čovek — a volio je sve dobre ljude, ma kojim veri oni pripadali. Ne znam, ko je od njih onda bliži ko Kristu pripovedanoj ljubavi: »Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe«, jer taj bližnji nije samo katolik.

Ali ipak nećemo tvrditi, da je Tyrš vršio i verovao sve, što sveta crkva katolička pretpostavlja za verovanje. Uistini bio je daleko od mnogih ljudskih mišljenja, uverenja, kojima su mali naslednici velikog Učitelja iz Nazareta po načinu dra. Srebrnića nadopunili nauku Kristovu Istina sa ovakovim pojavama, kakova je ona nesnošljiva dra. Srebrnića, došao je u sukob, jer njemu nije bilo do formalne pripadnosti jednoj veri, do formalne odricanja duše i do farizejski prikazane pobožnosti — ali mu je bilo do borbe protiv »zabluda i predrasuda«, bilo mu je stalo do toga, »da sa sveta bude uklonjeno sve što je zlo zbog vlastite ogavnosti, a da bi privabljala čistost svojom vrednošću i uzvišenošću.« Ako je dakle ovo načelo u opreci sa verom biskupa Srebrnića, onda nema mesta sporazumljenju među nazorima njegovim i onima Tyrša. Mi pak među Tyrševim stanovištem i pravim Kristovim naukom ne vidimo razlika. Zbog toga i nije istina, da je Sokolstvo protivno katoličkoj veri, nije istina, da je Sokolstvo protiv Boga — ali je naprotiv istina, da je Sokolstvo za pravu veru, unutar i istinsku, a protiv pretvaranja i licemerstva, protiv zloupotrebe vere u cilju nesnošljivosti i napada na druge. U svom pastirskom listu biskup Srebrnič radi protiv svoga, kao i protiv duha Kristovog.

Gajimo Tyrševu ideju, ali i time smisao Kristovog nauka protiv nauke katoličkog biskupa dra. Srebrnića. Ga-

jimo ideju Kristovu protivnu njegovom službeniku, koji zaboravlja, da je osnova Kristovog nauka duh snošljivosti, duh ljubavi prema bližnjemu, duh istine, pravde i dobrog i to je što i ideja Tyrševa i svih velikih mislioca sveta, a da su ovakovom duhu mrške sve sitne nesnošljive polemike te napadaji malih ljudi, koji nisu shvatili ni pronikli u veličinu svog poslanstva u čovečanstvu i učenje vlastite vere. Hoće li biskup da gaji pravu Kristovu nauku, neka ostavi na miru Tyrševu ideju a neka osuđuje i neka se bori protiv Orlovstva i onih, koji se sa Kristovom naukom toliko razilaze, da iz Božjega nauka prave predmet svet-skih sporova da zloupotrebljavaju veru za posve vanverske ciljeve, da odvadaju misli od duše ka telu, iskrivljajući Tyrševu ideju ljubavi i snošljivosti u duh mržnje i nesnošljivosti.

Gospodine biskupe, čistite pred vlastitim pragom; mnogo je još treba raditi, da svi službenici Krista uzognu poznati pravu osnovu svoje vere i tako uistinu živeti u Kristu. Tamo je pravo polje Vaše delatnosti — i Tyrševa ideologija Vam pri tome neće smetati.

Stvarnom razlaganju brata Jana Pelikana, objektivno prosuđujući, nebi se imalo ništa nadodati. Snebiti se pak mora samo svako, kad vidi i upozna ovaj način borbe protiv Sokolstva i kad se uoče sredstva, koja se biraju za tu borbu. Ali je osnova sama pak trula, da se taj surji mora odbiti i slomiti o čistoću, veličinu i lepotu ideje, koja je provrela iz Tyrševu duše i kojoj je počelo i konac bratska ljubav: »To je moja zapoved, da se među sobom ljubite, kao što sam ja vas ljubio.« (Iv. 15, 12.). — »Ko ne ljubi, ostaje u smrti.« (Iv. 3, 14.). — »Ako vi ne oprostite, ni vaš Otac, koji je na nebesima, neće otpustiti greha vaših.« (Mr. 11, 26.).

To što moramo konačno i naglasiti, jest, da je pismo biskupa dra. Srebrnića, u ugodno raspoloženje, koje je u narodu izazvalo poslanica zagrebačkog nadbiskupa presvetlog dra. Bauera u pitanju naših sunarodnjaka u Italiji, unelo ton disharmonije i oslabilo njen utisak. »Ako Tyrš ugrožava rimo-katoličku veru u vašoj vlastitoj zemlji«, reči će Italijani, »zašto se zapazimate za rimo-katoličke u Italiji, kad im niko ne uzima veru?« — Već i stog razloga nastup krčkoga biskupa poeššan je i svakako neoportun. Iskreno žalimo, da je tako! Strast zaslepljuje!

Sokolstvo je svoje stajalište prema veri opetovano objasnilo tako jasno i nedvojumljivo, da je svaki komentator u tom pogledu suvišan, kako bi svaka borba protiv izvijanja istine bila bezuspešna. Nas nisu satrle ni uništile bajonete, ni zatvor i vešala — pa će se i taj nalet čovečje slabosti rasplinuti i izgubiti se kao dim u prazninu. A da svoje članstvo obznanimo sa mestima — ne samo sa citiranim tobožnjim citatima — koje navada krčki biskup u svojem pismu o Tyršu, pobrinuli smo se, da što pre dobijemo sva ta dela u doslovnom prevodu na našem jeziku.

Time je našoj polemici konac, jer vidimo svrhu također i u dejstvu, da niti jedan list Srebrnićeve misljenja nije spomenuo naše članke koje smo baš u pitanju vere i sveštenstva objavili u ovogodišnjim brojevima 7 od 12. i 9 od 26. februara »Sokolskog Glasnika«. Vidimo prozire namere, ali se ne bojimo strela, koje kreše biskupov štap!

Nas vodi i vodiće nas Tyršev duh lepote i bratstva jer: »Mudrost uči smernosti i razumnosti, pravičnosti i srdačnosti, nad čime nema ništa korisnijega u čovečjem životu.« (Modr. 8, 7.).

ING. KODINEC GEORGIJE (Lepoglava):

Sokolski telesni odgoj

Sokolstvo u svom radu polaganja najvažnijeg temelja na kojem počiva život naroda i države, u radu oko telesnog i duševnog odgoja, počima svoj rad na usavršavanju i razvoju čovečjeg tela. Samo zdravo telo te moralni, telesni i duševni život pojedinca i celog naroda mogu održavati narod u njegovom istorijskom razvoju.

Telesni odgoj pretstavlja temelj, na kojem se grade ostale vrline toliko

važne za pojedinca kao i za celi narod, a konačno i za celo Slovenstvo.

Veliki osnivač Sokolstva dr. Miroslav Tyrš u svom radu postavio je telesni odgoj na prvo mesto, jer je znao, da se samo na toj bazi može sagraditi organizacija, koja će odigrati istorijsku ulogu za njegov narod, imajući pred sobom i širu, opšte slovensku zadaću.

Telesnim odgojem i sokolskim

ROSIJA-FONSIER ♦ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ♦ BEOGRAD

LOVENKO SOKOLSTVO

Prednjačka škola za Lužičke Srbe

Župa Fügnerova priredila je za Lužičke Srbe prednjački tečaj u Donjoj Poustevoj. Tečaj je posetilo 30 članova i 8 članica iz srpske Lužice. Program je bio razdeljen na tri dana. Za prehranu i nastambu se je postavilo Sokolsko društvo u Donjoj Poustevoj, koje se nalazi na čehoslovačko-nemačkoj granici.

Najstariji češki Soko

Najstariji češki Soko je brat Josef Kubias, koji je nedavno doživeo devedesetogodišnjicu života. Brat Kubias je osnovao Sokolsko društvo u Vamberku u Češkoj te je još danas njegov aktivni član.

IV. skijaška takmičenja ČOS

IV. skijaška takmičenja ČOS vršila se od 29. januara do 2. februara u Krkonošama. Pre toga priredile su župe svoja skijaška takmičenja. Takmičilo se prema pravilniku za skijaška takmičenja ČOS. U okviru ove pri-

(Nastavak sa 1. str.)

uzgojem uspelo je dr. M. Tyršu da iz osnova promeni meki karakter češkog naroda, karakter prirodan svim Slovenima i da stvori jaku generaciju, koja realno vidi pred sobom postavljeni cilj sokolske ideologije.

Težnja Tyrševog sistema sastojala se u tome, da fizičkim preporodom učvrsti Slovenstvo i da ga tako dovede do najvišeg duševnog razvoja.

Telovežba i neprestana briga o zdravlju, snazi i lepoti osnova je sokolskog sistema i put za njegov daljnji razvoj.

Za čoveče telo nije dostatan samo prirodan razvitak njegovog organizma, već je potrebna redovna telovežba, jer se telo čoveka u savremenom životu ne može od sebe pravilno i normalno razviti i postignuti potrebnu jakost, elastičnost i lepotu.

U praksi i teoriji postoji vrlo mnogo raznovrsnih sistema telovežbe, kojima se često vrši propaganda za ovu ili onu školu ili smer.

Svaka nova škola i novi sistem telovežbe uskrsava često kao samostalna pojava sa tešnjom, da da nešto nova i univerzalna. Svi novi metodi i sistemi u svojoj suštini ne daju ništa novoga, a diktovani su u glavnom modom i reklamom, jer znamo, da je struktura čovečjeg tela u svim svojim pokretima organična, a sva moguća gibanja da su već proučena i primenjena u sokolskom sistemu telovežbe.

Osnovama za raznovrsne nove sisteme telovežbe služe momenti vidljivog efekta.

Da pitanje o novim osnovama telovežbe bude što jasnije, navodamo ovde nekoliko struje u tome pitanju. Predstavnik novih sistema telovežbe ima bezbroj i svaki svoju teoriju, koja predstavlja kao vrhunac za telesni razvitak čovečjeg tela.

Tu je škola Američanke Duncan, Nemca dra. Bode, Labana i dr. Danca Bukha, američkog Nemca Bess-Mensendika i mnogih drugih.

Svaki od tih predstavnika samostalnog sistema telovežbe polaže važnost na stanovite detalje, ali svi ne mogu prekoračiti granicu čovečjih gibanja određenu anatomskom strukturom čoveka.

U svim tim školama i sistemima vidimo jedna te ista gibanja u različitim varijacijama kojima se hoće postići telesni razvoj. Svaki od predstavnika tih škola pripisuje svojem sistemu neprocenjivu važnost, smatrajući vežbe drugih sistema čak i štetnim.

Tako škola A. Duncan postavlja za izlaznu tačku svog sistema stvaranje vlastite individualnosti, vlastitog „ja“ pomoću gibanja (napominjemo, da se ova škola silno favorizira i kod

redbe održana je 1. februara škola za sudce u skoku.

Predsedništvo poljskog Sokolstva

Na ovogodišnjoj skupštini poljskog Sokolstva izabrano je sledeće predsedništvo: starešina (prezes) br. Adam Zamojski, I. zamenik br. Stanislaw Rowinski, II. zamenik br. Michal Terech, III. zamenik br. Witold Tyrakowski, tajnik br. Antoni Boguslawski, gospodar br. Jan Matuszewski, članovi predsedništva braća Franciszek Przechdzicki, Marjan Dubowski, Nikolaj Maksyš, Czeslaw Sidorowicz i sestra Marja Holder Eggerova.

Iz američkog češkog Sokolstva

Tajnik središnjeg odbora AOS otstupio je. Na njegovo mesto bio je izabran brat Jaroslav Turek. — Najstarije Sokolsko društvo u Americi »Slovanska Lipa« u St. Louisu, Mo., slavilo je 14. februara o. g. 66. godišnjicu svog osnutka. — Sokol »Žižka« u Dallas, Tex. izdao je u proslavu 20. godišnjice svog opstanka spomenicu, u kojoj je lepo prikazan rad američkog Sokolstva.

nas); škola dra. Bodea, Labana i dr. stavlja na prvo mesto ritam; metoda Bukha vidi važnost u neprekidnosti i povezanosti vežbe, a škola Bess-Mensendik uzima kao osnovu relaksaciju i t. d.

Širim pogledom možemo u svim sistemima telovežbe ustanoviti tri glavna gledišta, na kojima se osniva pojedini sistem u cilju, da se u što kraćem roku postigne što vidljiviji rezultat, a ti su:

1. osnovom za telovežbu služi anatomija čoveka (švedski smer);
2. osnovom služi fiziologija čoveka (francuski smer) i
3. za osnovu uzima se psihologija čoveka (ruski smer).

Osim toga ima škola eklektičnog telesnog odgoja, koji svoje osnovu baziraju na anatomiji i fiziologiji čovečjeg tela.

Sve ovde kratko izloženo pokazuje, da u razvoju telesnog vaspitanja čoveka postoji mnogo različitih sistema. Svakome pak tko približe pristupi te sisteme, može biti jasno da svaki od njih razvija tek jednostrano. Kod normalnog razvoja tela malo su korisne telovežbe upravljene na razvoj samo pojedinih delova tela, već je potrebna harmonična vežba celog čovečjeg organizma.

Sokolski sistem telovežbe, koji je stvaran tekom dugog vremena uzima u obzir sve moguće momente za razvitak tela i jedini je, koji se u svojim telovežbama ravna prema svima pre istaknutim momentima, vodeći računa o anatomiji fiziologiji kao i psihologiji čoveka. Sokolski sistem telovežbe ide za stvaranjem harmoničnog razvoja čovečjeg tela a polaže važnost na dobu i spol vežbača, ravajući se tako da u svakom slučaju što bolje odgovori postavljenom zadatku.

Sokolski sistem telovežbe služi ne samo za obrazovanje telesno, već otvara put za svestrani duševni i umni razvoj čoveka. Što je sve osnova za postignuće široko sokolske narodne, nacionalne i slovenske ideje.

Sokolstvo u nastojanju, da svoj narod telesno razvije, nije nipošto konzervativno. Svaki novi sistem i metoda telovežbe Sokolstvo svestrano proučava i tek nakon objektivne kritike poprima ono, što je dobro i može poslužiti na korist pojedinca, naroda i države.

Sokolstvo u svemu pridržava i pamti reči velikog osnivača dra. Mirosława Tyrša, koji kaže: »Gde je stanka — tamo je smrt; mi živimo neprestanim gibanjem napred; samo neprestana aktivnost može nam osigurati život i slobodu. Onaj koji misli drugačije, nije dostojan života, a onaj, koji hoće biti vodičem, mora svojim delovanjem nadmašiti ostale.«

HRVOJE MACANOVIĆ (Zagreb II):

Zadaća i ispit

U jednom članku pod naslovom »Najbolje društvo SKJ« nabacio sam predlog, da se društva i sokolske čete Saveza SKJ prema tehničkoj vrednosti, odnosno prema općoj vrednosti, razdele na stupnjeve, baš onako, kao

što su i sokolski takmičari i naša odeljenja na utakmicama razdeljena u viša, srednja i niža.

Razlozi su ovi:
1. Potrebno je da se svake godine sokolskim jedinicama propiše mini-

malan program tehničkog, prosvetnog i općeg rada.

2. Sve naše sokolske jedinice (društva i čete) nisu iste jakosti niti su u istim mogućnostima.

3. Tako isto i zadatke ne mogu biti iste za sve jedinice i sva društva, kao što ni vežbe ne mogu biti jednako teške za sve takmičare.

4. Da se uzmogne uspešno ispitivati rad pojedinih sokolskih jedinica, a ta strogost ispitivanja i nadgledanja je u našem SKJ jedna nužda i dužnost vodstva, da se uspešno moguće vršiti treba da minimalni program odgovara stepenu rada u društvima.

Dakle: 1. potreban je nadzor nad društvima, 2. da se taj nadzor i ispit može vršiti, potrebna je neka zadaća, a 3. da sve bude na zgodan način udešeno, treba da zadaća odgovara jakosti društva.

Za godinu 1931. raspisao je zbor župskih načelnika i načelnica SKJ minimalni program za sva sokolska društva SKJ. Raspisao je i minimalni program za sve sokolske čete SKJ. T. O. Saveza izdaje sve upute i izdaje sve potrebne tiskanice za ocenjivanje i za izveštaje. Na župama je da izvrše taj zadatak. Biće, verovatno, mnogo propusta. To je neizbežno. Ali krivici i oni, koji propisanu dužnost ne izvrše, treba da osete i posledice propusta.

Zato bi zgodno došlo ovo: 1. Po polučinim uspesima na utakmicama SKJ 1931. g. po raspisanom minimalnom programu (Vidi »Sokol« broj 1. — 1931.) treba krajem ove godine podeliti društva na tri kategorije. I to: društva, koja u celini izvrše minimalni program, dolaze u prvu kategoriju »potpunih« sokolskih društava; društva koja samo delomično (samo u nekim kategorijama, samo u jednom delu programa ili slično) izvrše zadatak, su »srednja« društva, druga kategorija; a društva, koja uopće ne pristupe utakmicama ili ne uspiju u vršenju minimalnog programa su u trećoj kategoriji, koja se baš ne mora zvati »slaba«, a može da bude »početnička« ili slično.

2. Sokolske čete po istom redu i na isti način neka se podeli u prvu kategoriju »potpunu« i u drugu kategoriju »početničku«.

3. Sokolske župe također praktički neka osete zakon: celina sve — po jedinac ništa. Radi toga moglo bi se stupnjivati i župe i to po omeru broja »potpunih, srednjih, početničkih« društava, odnosno »potpunih, početničkih« četa.

I neka bude velika ambicija, plemenita i zdrava ambicija da se polučini najviši stepen, najbolji rezultati i najbolja kategorija. Jer to nije taština, već želja da se izvrši sokolska dužnost!

Krajem godine, odnosno početkom rada u 1932. g. u godini velikog praškog sleta, imaćemo bogati materijal. Imaćemo ga vodstvo Saveza i pojedine župe.

I najrečitija slika naše vrednosti biće izveštaj saveznog načelnika i savezne načelnice kad budu rekli: od toliko sokolskih društava i toliko četa imamo potpunih društava ovako srednjih ovako a početničkih ovako; četa imamo dobrih ovako, a slabih ovako.

Od toliko sokolskih župa imaju zadovoljavajući razmer (a to može biti gornji zbirni prosekl) ovoliko; a nemaju ga ovoliko.

I predlažem da se u prvom broju »Sokola« 1932. štampaju sva društva po kategoriji.

Onda će zbor načelnika i načelnica svakoj kategoriji propisati posebni minimalni program, a to će biti program ispita za unapređenje. Društvo (ili četa), koje izvrši zadani program, ide u višu kategoriju, ako ne izvrši pada u nižu.

Osećam da će to biti jaki i rečiti podstrek, i da se neće moći neiskrenim izveštajima i preteranim optimizmom izvrtati istina. Znaćemo tačno, koliko koje društvo vredi a što je još važnije pružamo ovim svakom društvu, svakom načelniku i svakoj upravi mogućnost da se opipljivo uveri, kako i koliko radi.

Baš kao i u školama i na tečajevima i svagde: zadan vam je zadatak, posle ispita doznaćete ocenu i do godine možete — biti bolji.

Ne samo na tehničkom području, svagde bi se mogao da primeni ovaj način ispitivanja. Čak nam to i nalaze pravilo svestranosti. Ali su za sada poteškoće primene. Poteškoće su u našoj slabosti. Inače bi mogli vrlo lako da izjednačimo sve komponente sokolskog rada. Samo jedan primer: Moglo bi se za svakog takmičara propisati i ispit poznavanja sokolske misli. Istom nakon položenog ovog ispita prepušta ga prosvetni ispitivač dalje na utakmicu. Ili — društvo, koje nije provelo zdravstveni pregled vežbača, društvo, koje nema lekara i zdravstvenog oteška, ne može biti »potpunu« društvo. Ili — društvo, koje nije proslavilo 1. decembar, društvo, koje nije poslalo sve mesečne

statističke izveštaje, koje nije na vreme uplatilo župski i savezni porez, koje u dovoljnoj meri ne podupire sokolsku štampu, i t. d., ne može biti »potpunu« društvo.

Ovakvih načina našlo bi se mnogo, a ima vrlo mnogo kombinacija da se sve te ocene zbroje u jedno. I rasprava oko te formule zainteresirane ne samo prednjake i tehničke radnike, već i sve ostale: i prosvetne, i organizatore, i lekare, i — članstvo.

Čudno je, da sve ovo mi već nemamo. Na ovom principu provodaju se utakmice u mnogim velikim svetskim telovežbačkim organizacijama. I to je logična posledica jednakog pro-

grama i homogenog rada. Ako mi želimo da naše Sokolstvo radi po izrađenom i usavršenom planu, da sve jedinice rade na isti način, po propisanom planu i po iskustvima i znanstvenom ispitivanju centrale i vodećih stručnjaka, onda je logično, da ta centrala mora voditi. (Kako bi izgledao rad u našem Sokolstvu, kad bi se prepuštalo pojedinim društvima da sami izaberu i udese program rada, da biraju vežbe, da propisuju utakmice i t. d.). Jasno je, da centrala vrhovnog vodstvo, mora propisivati, da mora vršiti tu funkciju za čitavu organizaciju. A kako da to vrši drugačije nego da na ovaj način propiše jedan ispitni zadatak, da provede ispit i da oceni ispitnu jedinicu.

Masaryk o Sokolu i telesnom uzgoju

Dana 7. marta proslavio je predsednik bratske čehoslovačke republike br. T. G. Masaryk svoj 81. rođendan. Tom prilikom donele su brnske »Lidove Noviny« iz pera br. Antuna Krcječija, prosvetara ČOS, sledeći članak, u kojem među ostalim piše:

»Na 81. rođendan predsednika republike T. G. Masaryka opet se sećamo njegovih iskrenih odnosa prema Sokolu. Masaryk nije samo član So-

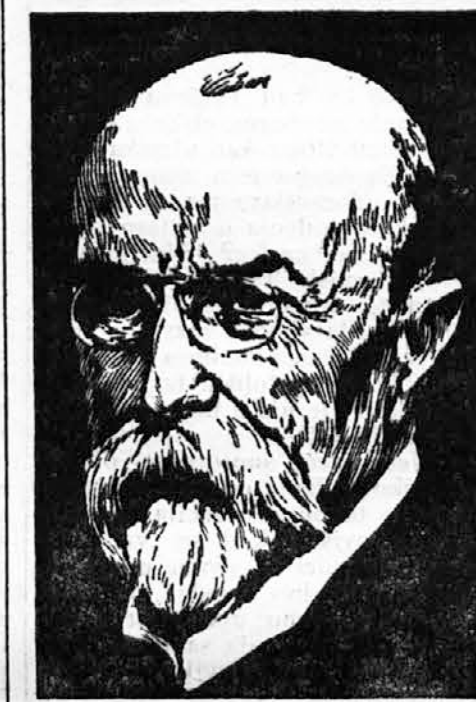
laže, biti čestit i poslušna, tolerantan i t. d., može biti zadojen čovečanskim čuvstvima ljubavi prema bližnjemu. Neosporivi je danas problem, kako i ukoliko je potrebno omladinu učiti o polju; to se mnogo uvažava kod razvoja koedukacije, skautizma, sporta i t. d. Tu je potrebno ne samo poznavanje stvari, već i diskretnosti i nežnosti.

Prosvetni i uzgojni rad Sokola mora se prilagoditi novim prilikama. Kad je Soko počeo svoju delatnost, nismo imali svojih škola, kakvih imamo sada kao samostalan narod, koji ima svoju državu; Soko se ne sme posvetiti samo kulturnoj propagandi doma, kako pre. Svaka država može — administraciju nastave i uzgoja — potpomagati, može se postići njezina pomoć i t. d. Soko može danas intenzivnije raditi.

Predsednik Masaryk upozorio je i na važnost higijene. Čovek se mora već od detinjstva vaspitivati, da se brine za svoje telo, za zdravlje, usavršavanje, lepotu. Praktički: svaki Soko mora dnevno, kako to higijena traži, čistiti zube i ne sme se bojati vode zraka, sunca i t. d. Soko ima i da se stara za svoje lekare, koji bi članstvo od vremena do vremena pregledali, davali mu savete, upozoravali ga. Ovamo spada i pravilno razumevanje umerenosti u jelu i piću: dakle, od vremena na vreme držati članovima slična predavanja. Ljudi ne znaju pravilno da jedu. Predaju se (kod čega je mnogo gladnih!).

U tom pravcu istakao je predsednik republike što je Soko dosada učinio: »Što je Soko za vreme svog opstanka najvažnijeg učinio jest, mislim, da je u prvom redu promenio — to se može reći — telo onih, koji vežbaju da se popularnije izrazim, češki je narod danas snažniji (fizički), telo mu je lepše. Time je pokazano, kako treba dalje postupati. Razume se, da ta bio-loška promena nije postala samo mehanikom telesnog vežbanja. Što se tiče razlike od drugih telovežbačkih organizacija mora Soko da se razlikuje po svom programu i po karakteru svojih članova.

U svojim izjavama predsednik republike naglašava socijalnu pravednost. U tom pogledu mišljenja je, da Sokoli — društva i više organizacije — trebaju manifestirati socijalnu pravednost praktično: pomoći siromašnim članovima, zauzimati se za njihovu službu u autonomnim i državnim uredima i t. d. »Where there is a will, there is a way« — socijalna pravednost ne sme biti samo geslo, već čin. U praksi kod toga Soko naleti na rad socijalističkih organizacija uopšte na socijalističku misao. O tome sam već mnogo govorio. Zavisu od toga, iz kakvih se slojeva stanovništva Soko rekrutuje; prema tome biće u praksi potrebna i specijalizacija.«

T. G. Masaryk

kola, već je i sam vežbao, prošao kroz sokolsku vežbaonicu te i svoju decu šalja u Soko. O uticaju i delatnosti sokolstva u novoj državi živo se interesuje, stalno prati njegov razvoj i sve priredbe, kojima i lično prisustvuje. U raznim izjavama, pa i političkim, te u razgovorima, stalno se dotiče Sokola i ističe njegovo značenje.

Pokazuje na sport. Da telesni uzgoj postaje sve važniji, dokaz je razvoj sporta; za njega se interesuje cela naša javnost, kako to vidimo iz svijetlostiva. Zato je odnos Sokola prema sportu tako važan. Konačno je i u stranim zemljama telesni uzgoj postao važnim problemom; nije Sokolu nepoznato, kako sport međunarodno zbližava narode. Na temelju telesnog uzgoja olakšava se orijentacija prema političkim strankama pa i prema crkvi: Sokol — Fügner, a deslovice i Tyrš — izrasli su iz ondanjeg liberalizma, a taj se je danas u svom bistvu preživio; »slobodnomyšlenost« ustupila je danas svoje mesto širim i višim kulturnim smerovima i zadacima. Sam pojam kulture danas je drugačiji, komplikovaniji, viši. Soko ima da se brine za uzgoj karaktera, a može i bez teološkog, crkavnog programa biti iskren, da ne

3. Rešavanje o višini prinosa društava Savezu.
4. Hitni predlozi.
5. Predlozi za održavanje svesokolskih i saveznih sletova.
6. Izveštaj revizijskog odbora.

L redovita glavna skupština Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

sazivlje se prema zaključku uprave od 22. februara 1931. I u smislu poslovnika za nedelju, 29. marta 1931., u Beogradu,

u velikoj dvorani klasne lutrije, Knežinje Ljubice ulica.

Dnevni red:

1. Izveštaji: a) zamen. starešine, b) tajnika, c) načelnika i načelnice, d) predsednika prosvetnog odbora, e) ekonomata, f) blagajnika, g) statističara, h) predsednika organizacionog oteška, i) predsednika odelnog fonda, j) predsednika manjinskog oteška, k) urednika sokolske štampe Saveza.
2. Predložak uprave Saveza (»Putevi i ciljevi«).

Početak skupštine u 10 sati. Verifikacija izaslanika izvršiće se od 9 do 9:45 sati u istoj prostoriji. Poverljivi sastanak biće u subotu, 28. marta 1931., u 20 sati u istim prostorijama.

Napomena! Prema članu 4. poslovnika glavne skupštine, ako se u određeno vreme ne skupi dovoljan broj članova za održavanje skupštine, skupština se ipak održava istoga dana, sa istim dnevnim redom jedan sat donije, te donosi zaključak bez obzira na prisutan broj članova.

Zdravo!
Beograd, 22. februara 1931.
Uprava Saveza SKJ.

**Br. dr. Vladimir Ravnihar
šesdesetgodšnjak**

Prošle nedelje proslavio je bivši starešina Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, brat dr. Vladimir Ravnihar šesdesetgodšnjicu svog izvota.

Brat Vladimir potiče iz stare sokolske porodice. Njegov otac br. Fran Ravnihar bio je jedan od osnivača »Južnog Sokola« — koji je bio osnovan god. 1863. u Ljubljani — te je u društvu vršio dužnost tajnika, a neko vreme bio je i starešina. Sve to je učinilo na mladog Vladimira, da je već u ranoj mladosti posećivao sokolsku telovežbu. Kad je svršio pravne nauke, stupio je u sudsku službu u Ljubljani, odakle je bio premešten u Novo mesto. Ali uskoro je napustio državnu službu te stupio u advokatsku kancelariju dr. Vrečka u Celju, gde je sve svoje snage posvetio narodnom radu. Za vreme njegovog boravka u Celju, odigrao su se teške borbe s Nemcima prilikom otvaranja Narodnog doma, razvika sokolske zastave te prilikom dolaska čeških studenata. Svuda je br. dr. Ravnihar aktivno saradivao.

God. 1901. preselio se u Ljubljani, gde je bio izabran za potstarešinu Ljubljanskog Sokola. U to vreme napisao je u »Slov. Narodu« seriju članaka pod naslovom »Sokolska ideja i Slovenija«. Ti članci izšli su kasnije u posebnoj knjizi. God. 1914. njegovom inicijativom priredeni su II slovenački svesokolski slet u Ljubljani. Kad je naredne godine osnovana Slovenska Sokolska Zveza, br. dr. Ravnihar izabran je za njezinog starešinu. God. 1908. posvetio se je politici, zbog čega je i napustio mesto starešine »Zveze«.

Glavna skupština JSS u Mariboru god. 1922. ponovo je pozvala br. dr. Ravnihara u prve sokolske redove i izabrala ga za I. potstarešinu JSS. Posle smrti starešine br. dr. Oražena, vodio je jugoslovensko Sokolstvo u Osijek, gde ga je glavna skupština izabrala za starešinu JSS. God. 1921. predvodio je sokolsku delegaciju na slet francuskih gimnasta u Lille, a na-

redne godine stajao je na čelu I. jugoslovenskog svesokolskog sleta. God. 1924. otstupio je kao starešina JSS, posvetivši svoje snage drugim nacionalnim organizacijama.

Brat dr. Ravnihar ostao je uvek veran sokolskoj misli. Kao takvom mu prilikom njegovog jubileja kličemo: Budi još dugo zdrav! Na mnogaja leta! Zdravo!

Ad memoriam!

Poslanica nadbiskupa dra. Bauera

Oduvek smo znali, da u katoličkom sveštenstvu imamo ljudi, koji su po svetlom primeru velikog genija Jugoslovenstva, blagopokojnog dokačkog biskupa Strossmayera — ujedno i vredni sveštenici i verni sinovi svog naroda — pa je poslanica vladike zagrebačkog dra. Ante Bauera, kojom u saglasnosti sa episkopatom Jugoslavije određuje svim svojim vernicima molitve za našu zarobljenu braću u Primorju — našla u čitavom našem narodu, a osobito i u Sokolstvu, na opšte odobravanje i razumevanje. Poslanica pokazuje jasno, da svako u prvom redu mora voleti i braniti svoj narod. Mi se slažemo sa stanoštvom poslanice dra. Bauera i u pogledu nacionalizma, jer među nacionalizmom i nacionalizmom ima tolikih razlika, ako ne većih, kao među raznim granama socializma — pa smo uvereni, da je vladika dr. Bauer osudio onaj nacionalizam koji ide preko božjih zakona u svojim imperalističkim težnjama da uništi po svaku cenu i najgorim nasiljem drugi narod — i da i on odobrava ovakav nacionalizam, koji propovedamo mi, naime, koji nije naperen protiv nikoga, nego koji ima samo nameru i cilj, podići narodnu svest jedinstva i sloge, podići fizičku i moralnu snagu naroda — kako bi narod bio sposoban da samostalno živi u svojoj stečenoj slobodi te da može postati ravan svima velikim i kulturnim narodima. — Mi toplo pozdravljamo ovu poslanicu sa željom, da nam providnost udeli mnogo ovakvih nacionalnih sveštenika!

Natečaj

Sokolska župa Ljubljana razpisuje mesto stalnega župnega prednjaka (potujočega vadelja). Prošnje je poslati župnemu načelniku. V prošnji je navesti dosedanje delovanje v Sokolstvu; telovadno sposobnost in članstvo društva. Prednost imajo prednjaki z župnim prednjaškim izpitom.

Prednjak traži nameštenje

Prednjak, koji je svršio župski prednjački tečaj župe Mostar 1927. g., po zanimanju sofer sa preko tri godine prakse i trgovački pomoćnik sa preko pet godina prakse, otslužio vojsku, traži odgovarajuće nameštenje kod sokolskog društva, koje treba prednjaka. Ponude nau pravu listu.

Izašla je u našoj nakladi IV. sveska »Sokolske knjižnice«:

Dr. Ivan Oražen

u počast prve desetogodišnjice njegove smrti (1921—1931)

Komad po 3 Din

Narudžbe prima i izvršava

**JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA
LJUBLJANA, NARODNI DOM / TELEFON BR. 25-43**

Župa Bjelovar

IZ IZVEŠTAJA ŽUPSKOG NACELNIKA

na glavnoj skupštini Sokolske župe Bjelovar, održanoj dne 22. februara 1931.

U ovoj je godini župa pretrpela mnogo peripetija, koje su nepovoljno delovale na njen rad u svim pravcima, a naročito tehnički. Od donošenja Zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije pa sve do imenovanja novih funkcionera nastaje tako reći potpuni zastoj u tehničkom radu. Ne mislim ovde samo rad u župi samoj, nego i tehnički rad po društvima. Mnogo je učinilo smetnja i neprestano menjanje funkcionera; sve se nalazilo u stadiju ponovne organizacije. Prilike se u župi poboljšavaju tek posle beogradskog sleta, i to u glavnom onda, kad je imenovana i popunjena nova župska uprava s bratom starešinom dr. Frankom Winterom na čelu. Od tada se oseća smišljeni pravac u vođenju svih župskih poslova, pa i u tehničkom radu župe same kao i pojedinih društava. Danas u glavnom možemo biti posve zadovoljni s postignutim napretkom u tehničkom radu i mirno gledati u budućnost naše župe.

U početku 1930. god. učlanjeno bilo je u župi 16 društava. Od tih u početku rade tehnički: Bjelovar, Daruvar, Garešnica, Grubišno Polje, Hercegovac, Koprivnica, Novi Pavljani, Slatina, Sokolovac, Virovitica; svega 10 društava, dok ostalih šest i to: Đulaves, Kupinovac, Križevci, Uljanik, Veliki Grđevac i Veliki Zdenci ne radi.

Početkom godine u mesecu januaru upisano je članova vežbača 176, a vežbalo ih je svega 112; članica je upisanih 42, a vežba 29; muškog naraštaja ima upisanog 130, a vežba 107; naraštaja ženskog ima 70, a vežba 55; dece muške upisano 227, vežba ih 180; dece ženske 110 upisanih, a vežba ih 86. Prednjački se časovi drže samo u tri društva. Na tim časovima vežbaju 22 muška i 10 ženskih prednjaka, a dolazi na prednjačke časove 17 muških i 6 ženskih.

Prema tome ima upisanih vežbača svih kategorija muških 555, a vežba ih 416; ženskih kategorija upisanih 302, a vežba ih 176; svega vežbača upisanih 857, a vežba ih 592.

Krajem godine čitava se slika menja što se tiče broja na bolje. U župi je učlanjeno svega 26 društava, od kojih nije radilo preko cele godine 5 društava i to: Đulaves, Novigrad Podravski, Pitomača, Gola i Virje. Tokom cele godine radi 10 društava, dok je 11 društava radilo tek delomično, ponajviše s razloga, jer su tek tokom godine osnovana ili pak pristupila župi. Jedno društvo i to Uljanik nije poslalo o svom radu nikakvih podataka.

Prednjački se časovi drže u 9 društvima. Na tim je časovima bilo upisanih 55 prednjaka i 15 prednjačica, a vežbalo ih je krajem godine 45 prednjaka i 9 prednjačica. Članova ima upisanih 345, a vežba ih 224; članica upisanih 48, a vežba ih 37; naraštaja muškog upisanog 301, vežba 210; naraštaja ženskog upisanog 179, vežba 144; dece muške upisane 507, vežba 376; dece ženske upisane 285, a vežba 230.

Prema tome ima upisanih svih muških kategorija 1206, a vežba ih 675; ženskih kategorija upisanih 527, a vežba ih 420. Svih vežbača upisanih 1733, a vežba ih 1095.

Kad uporedimo brojeve na početku i svršetku godine 1930., onda se pokazuje ovaj porast: članovi 169, članice 19, naraštaj muški 171, naraštaj ženski 109, deca muška 280, deca ženska 175. Porast u muškim kategorijama svega 610, a u ženskim 290; ili ukupni porast 923.

U ovim brojevima nisu uključene seoske sokolske čete, kojih u početku godine nema. Krajem godine ima u župi 15 sokolskih četa, od kojih je 12 dodeljeno društvu Virovitica, 1 Bjelovar, 1 Đurđevac i 1 Slatina.

Podatke nisu poslale 3 čete društva Virovitice.

Brojčano stanje četa je ovako: članova upisanih 288, vežba 227; članica upisanih 9, vežba 7; naraštaja mu-

Sokolska župa Zagreb

Broj: 658

U Zagrebu, dne 5. marta 1931.

RASPIS

natječaja za idejnu osnovu zgrade Sokolskog doma u Zagrebu.

Usljed zaključka glavne redovite godišnje skupštine od 1. marta o. g. raspisuje Uprava Sokolske župe Zagreb opći natječaj za izradbu idejne osnove za Sokolski dom u Zagrebu, te parcelaciju njenog zemljišta na uglu Savske ceste i Kršnjavoga ulice.

Natječaj je anoniman, a sudjelovati mogu stručnjaci, državljani kraljevine Jugoslavije i stručnjaci Sloveni, koji stalno borave i djeluju u Jugoslaviji.

Natječaj počinje dne 15. marta 1931. i svršava dne 1. juna 1931. u 12 sati o podne.

Program i podloge za natječaj mogu se počamši od 16. marta o. g. podići osobno ili poštom kod tajništva Sokolske župe Zagreb, Patačićina ul. 1 B. uz naplatu od Din 100— (jednu stotinu dinara).

Nagrade su ove.

- I. nagrada u iznosu od Din 40.000—
- II. nagrada u iznosu od " 30.000—
- III. nagrada u iznosu od " 20.000—

Predviđena su još

2 otpuka svaki po " 10.000—

Redovni članovi ocjenjivačkog suda jesu prof. arh. Pilar Martin, prof. arh. Sen Edo, ing. Jurković Mate, grad. gradj. savjetnik, Nagler Hinko, tajnik župe, te Macanović Hrvoje, predsjednik prosvjetnog odbora župe, a zamjenici dr. Pichler Alfred, nadzornik župe i arh. Hribar Stjepan.

Za Sokolsku župu Zagreb:

Starešina: Dr. Oton Gavrančić s. r. Tajnik: Hinko Nagler s. r.

škog upisanog 59, vežba 42; dece muške upisane 86, vežba 66; dece ženske upisane 74, vežba 56. Muških kategorija svega upisanih 433, vežba ih 335; ženskih kategorija upisanih 83, vežba ih 63; svih upisanih 526, vežba ih 398.

Prema tome ima svih vežbača u župi muških kategorija upisanih 1639, a vežba ih 1010, kategorija ženskih upisanih 610, vežba ih 483. Svih vežbača upisanih 2249, a vežba ih 1493. Na osnovu toga pokazuje se ukupni porast krajem 1930. kod muških kategorija 1084, a ženskih 308. Svega ukupni porast 1392.

Prednjački zborovi imaju svega 122 člana i 26 članica. Saveznih prednjaka ima 6 članova; župski prednjački izpit ima 19 prednjaka i 2 prednjačice; društveni prednjački izpit ima 26 članova i 10 članica; prednjačkih pomoćnika 16 članova i 3 članice; prednjačkih pripravnika 55 članova i 11 članica.

Javne su vežbe priredila društva: Bjelovar, Daruvar, Garešnica, Đurđevac, Grubišno Polje, Hercegovac, Slatina, Veliki Zdenci, Virovitica, Vrbovec, Suhopolje, Uljanik, svega 12; čete Orešac, Novi Gradec, Cabuna, Gradišna, Terezino polje, Spišić-Bukovica, Pivnice i Bazije t. j. 8 četa. Svega održanih javnih vežbi u župi 20.

Akademija je bilo svega 22, a izleta svega 16.

U celoj župi tek jedno društvo ima vlastiti dom, 9 društava ima koje najmljene, koje pak stavljen na raspolaganje dvorane za vežbanje, 11 društava vežbaju u školskim prostorijama, 3 društva vežbaju u gostionu, 2 društva uopće nemaju dvorane, jer ne rade.

Od sprava nalazi se po društvima 21 preča, 17 ruča, 6 konja, 7 karika, 1 stol, 5 kožlića, 13 skokova, 13 skočnih dasaka, 9 pružnih dasaka, 33 stonjače, 93 bučice, 10 sprava za penjanje, 2 lestve, 158 čunjeva, 159 štapova, 174 zastavice, 46 obruča, 1 kolotrč, 5 greda, 4 diska, 2 koplja, 7 lopti, 18 kruglji, 17 stalaka, 9 vijaca, 1 ripistol, 8 vesala, 3 motke za skok, 2 visoke karike.

Na taj bi način bio prikazan tehnički rad i tehničko stanje pojedinih društava, a sad ću se osvrnuti na samu župu.

OD TEREZINA DO SARAJEVA.

Pod gornjim natpisom izdao je u vlastitoj nakladi br. Stevan Zakula svoje uspomene povodom desetogodišnjice prenosa kostiju vidovdanskih heroja. Knjižica, koja sadrži 35 stranica ima sledeći sadržaj: Osnivanje odbora za ekshumaciju i prenos. Put u Terezin i boravak u njemu. Povratak u otadžbinu. Knjižica je lepo ilustrirana te je lep prilog našoj nacionalnoj istoriji. Neka ne bude društva, koje ovi knjigu nebi imalo u svojoj biblioteci. Poručuje se kod pisca, Beograd, Teraizje 7/II. (Savez SKJ).

ČEHOSLOVAČKI SOKOLSKI KALENDAR.

Brat A. V. Prag iz Kolina i ove je godine izdao »Sbornik sokolský«, kalendar za god. 1931. kao 48. godišnjak. Pored uobičajenog kalendarskog dela donosi sledeće članke: »J. U. Dr. Metod Bella, starešina Sokolske župe bratislavske — Masarykovec«, »M. U. Dr. Antonín Blažka« »Poměti Tyršově« (pesma od Jaroslava Borotinskog), »Šesdeset godina Tyrševog uvodnika. Naša zadaca, smer i cilj« (Jar. B. Zyka), »Sokolstvo za granicama« (Jar. B. Zyka), Razvoj Sokolstva u Slovačkoj«, »Čehoslovačko Sokolstvo u godini 1930.«, »Slovenski Savezi« i dr. Na kraju sledi opširan popis župa i društava te statistika.

»SOKOL«

časopis za telesno i moralno vaspitanje. 57. godina. Broj 2. Praha. Sadržaj: »Razvoj sokolskog skijaštva« (M. Provazniková), »Zdravstveni značaj kupanja« (Em. P. Loubal), »Beogradska prostak« (Frant. Erben), »Telesni uzgoj u Nemačkoj« (Jaroslav Šterc), »Korespondenca J. Fügnera sa Jos. Aleks. baronom Helfertom« (nastavak. — L. Jandašek), »Proste vežbe muške dece za IX. slet svesokolski« (Jaroslav Taborek). Slede vesti iz čehoslovačkog, američkog i ostalog Sokolstva.

Radhošť«, vesnik Sokolske župe Palackog, Valaške Meziříci. god. 10, broj 2—3.

»Wychowanie fizyczne«, mesečnik za higijenu i telovežbu, Poznanj, god. 12., broj 3.

»Sokol Americký«, vesnik Američke Obce Sokolske, Berwyn, III., god. 52., broj 10. od 15. februara 1931.

»Vzlet«, vesnik Srednjočeške sokolske župe Jana Podlipnog, Praha — Kral. Vinohrady, god. 18., broj 2.

»Novi život«, list za bezalkoholnu kulturu, Zagreb, knjiga IV., broj 3.

»Mornar«, poučni i zabavni list za pomorski svet, Sušak, god. III., br. 3.

»Prosveta«, list za zabavu, pouku i prosvetivaocje, Sarajevo, god. 15., broj 3.

Župa Ljubljana

SOKOLSKO DRUŠTVO UNEC-RAKEK.

Zavedajoč se navodil župnega prosvetara, da naj Sokolstvo budno spremlja vse važne nacionalne dogodke, je naše društvo priredilo v četrtak dne 26. februara povodom desetletnice izpraznitve Rakeka po Italijanih lepo proslavo.

S podpisom nesrečne Rapalske pogodbe so bili Italijani obvezani izprazniti nekoliko občin, katere so imeli že od prevrata zascdene. Med temi je bila tudi naša občina, ki je na energično zahtevu br. generala Maistra, tedanjega predsednika jugoslovenske razmejitvene komisije dne 26. februara 1921. leta res zopet svobodno zadihala. Sedaj po desetih letih je gotovo vsak Rakovčan in vsak naš občan na tihem

SOKOLSKO DRUŠTVO LITJA-ŠMARTNO.

Na prvi redni odborovi seji dne 18. febr. se je sestavil gradbeni odbor, ki ima proučevati, kje naj bi se postavil novi Sokolski dom in kako oriti do sredstev za gradnjo. Odseku na čeluje brat ing. Kobler.

Sestavil se je tudi odsek za prireditve društvene tombole, ki se ima vršiti začetkom maja.

Članstvo in Sokolstvu naklonjeno občinstvo se prosi da po svojih močeh podpira ustanovljena odseka. — Prednjački zbor in prosvetni odsek imata v tekočem letu predvidenih več propagandnih izletov v okolice. Izleti bodo združeni s sokolskim i raznim gospodarskim predavanji.

Letni društveni javni nastop je določen na 5. julij na kar že sedaj opozarjamo okoliška društva.

Župa Novi Sad

SOKOLSKO DRUŠTVO KAMENICA.

† Brat Stanko Borić.

23. januara ove godine preminuo je u Sremskoj Kamenici br. Stanko Borić, učitelj i prosvetar našeg društva.

Na pogrebu brata Borića učestvovalo je u povorci 30 članova vežbalo. Na pokojnikov odar položili su članovi društva i lep venac.

Brat Borić, kao učitelj i prosvetni radnik uživao je vrlo lep glas u svim narodnim slojevima ovoga mesta, jer je saradivao u svim mesnim organizacijama. Kao prosvetar ovoga društva mnogo je doprineo da je društvo moglo pravilno funkcionisati. Njegovi govori uvek su ostavljali snažan upečatak na sve prisutne, a njegovo razloženo predavanje o Sokolstvu primano je sa pohvalom. Nesebičan, vredan i marljiv, pošten i do krajinosti pedantan u svakom poslu; sa tim vrlinama osvojio je celo mesto, i svi su u njemu gledali oličjenje uzornog čoveka. Skroman u životu, prigrlio je samo rad naročito u svom pozivu, gde je ostavio nenadmašiv rezultat.

Dokaz o njegovoj vrednosti i obljubljenosti video se u njegovom sprovodu, na koji su pohrlili svi bez razlike staleža, dobe i pola, da mu odadu dostojnu i zasluženu poštu.

Našem dragom prosvetaru pok. bratu Stanku Boriću neka je večan pomen! Slava mu!

Kako su se dešavale promene u župskoj upravi na početku rada u ovoj godini, tako se dešavalo i nekoliko promena i u samom župskom načelništvu. Prvi načelnik brat Stjepan Bukač zahvalio se odmah nakon dva meseca, pa sam od strane bratskog Saveza župskim načelnikom imenovan ja i počeo vršiti tu dužnost početkom meseca maja. Tokom toga meseca podneo je ostavku i brat Jura Antun na mestu II. zamenika načelnika i tajnika T. O. župe. Pojedine su se promene dešavale i u T. O. župe. Na kraju godine su članovi načelnikstva župe: nač. prof. Milutin Mudrić, načelnica sestra Milica Šmrčkova, zam. nač. brat Luka Čosić. T. O. župe sastavljen je ovako: pored načelnikstva, članovi su T. O. braća: Nikola Tatašević, Mladen Netig, Milan Bakić, Zvonko Plevnik, Đuro Habić i dr. Mihajlo Vukobratović kao župski prosvetar.

Kako je teritorij župe razmerno vrlo velik, to se morao podeliti na 6 okružja. Središta okružja i okružni načelnici jesu: I. Bjelovar, nač. brat Stjepan Bukač, II. Virovitica, nač. brat Zvonko Plevnik, III. Hercegovac, nač.

brat Vaclav Petr ml., IV. Križevci, nač. brat Viliam Ulman, V. Koprivnica, nač. brat Miroslav Bačić, VI. Daruvar, nač. brat Dušan Momčilović.

Održane su 3 sednice zbora društvenih načelnika i 5 sednica T. O. i 1 sednica okružnih načelnika. Načelnikstvo župe primilo je i odaslalo svega 280 brojeva.

U okružje Bjelovar pripadaju društva: Bjelovar, Novi Pavljani, Kupinovac, Veliki Grdevac. Okružje Virovitica: Virovitica, Suhopolje, Slatina, Pitomača. Okružje Hercegovac: Hercegovac, Garešnica, Grubišno Polje, Veliki Zdenci. Okružje Križevci: Križevci, Sokolovac, Vrbovec. Okružje Koprivnica: Koprivnica, Đurđevac, Rasinja, Gola, Novigrad Podravski, Virje. Okružje Daruvar: Daruvar, Končanica, Dulaves, Uljanik, Daruvar Donji.

Zupske priredbe: Na prvom sednici T. O. župe kao i I. sednici zbora društvenih načelnika zaključeno je, da se ima održati letovanje za članstvo i naraštaj na moru, za decu u okolici Požege. Zbog slabog odaziva ovo se nije moglo izvesti.

Zupski slet održan je 19. juna u Virovitici. Obzirom na to, da je slet

držan tik pred savezni slet u Beogradu nije uspeo onako, kako bi morao. Doduše, taj slet bio je zamišljen više da se društva, koja su bila u početku prilično prepuštena sama sebi, potaknu na jače delovanje. Sletu se može doduše prigovoriti s brojčane strane, dok je s tehničke slet uspeo. Ako je bilo nedostataka razlog je slaba glazba, koja je mnogo smetala preciznoj izvedbi.

Na sletu je sudelovalo 55 članova i 22 članice u odori. Nastupilo je u vežbama za savezni slet 72 člana, 30 članica, 34 naraštaja muškog, 21 naraštaja ženskog, muške dece 40 i ženske 30 (deca samo iz društva Virovitica).

Seoskih Sokola nastupilo je 45 i 16 vojnika. Prilikom župskog sleta provedeno je i natecanje. Natecalo se samo društvo Bjelovar i to: 1 sestra kao pojedina i niže odeljenje članstva. To je natecanje bilo ujedno i prednatecanje za savezni slet u Beogradu.

Da se pomogne nedostatku tehničkih radnika u Sokolu, održan je u središtu župe, u Bjelovaru, prednjački župski tečaj. Taj je tečaj trajao mesec dana od 1. do 30. novembra 1930. Polaznika je bilo 23.

U tečaj su poslali polaznike: Bjelovar, Vel. Zdenci, Hercegovac, Virovitica, Gola, Garešnica, Uljanik, Novi Pavljani, Vrbovac, četa Kapela. Sa strane saveznog načelnikstva bio je dan pomoć za vodenje tečaja savezni prednjak brat Rafael Ban, koji je u tečaju radio od 1. do 22. novembra. Tečaj je postigao svoju svrhu, iako se tek 9 društava i 1 četa njime koristilo, a župa je snosila polovicu troška. 30 novembra održan je ispit. Predsednikom saveznog načelnikstva imenovalo župskog načelnika, a članovi su komisije bila braća: Tatašević Nikola, dr. Franko Winter, dr. Mihajlo Vukobratović i dr. Ivan Sondić. Ispitu je pristupilo 20 braće i sestara. Od tih su položili župski prednjački ispit dva brata, društveni prednjački ispit položilo je 11 braće i 4 sestre, 2 brata nisu položila društveni ispit, a 1 je brat odustao od usmenog ispita.

Savezni 6-mesečni prednjački tečaj u Ljubljani, odnosno Mariboru, pozlaži 1 sestra i dva brata.

Okružje Daruvar priredilo je okružni prednjački tečaj u mesecu novembru, u trajanju od 14 dana. Društveni prednjački ispit održan je u Daruvaru

14. decembra 1930. Predsednikom župsko načelnikstvo imenovalo je brata Tataševića Nikolu, člana T. O. župe. Za ispit se prijavilo 5 braće i 3 sestre. Društveni ispit položila su dva brata i 3 sestre, a popravak su dobila 3 brata, koji su ispit naknadno položili.

Društvo Virovitica u dva maha priredilo je tečaj za vodnike seoskih sokolskih četa.

Na saveznom sletu bilo je prisutnih svih članova župe 735. Na naraštajskom sletu sudelovalo je u povorci 20 naraštajaca i 20 naraštajki; vežbalo 16 naraštajaca i 5 naraštajki. Na članskom sletu sudelovalo je u povorci 74 člana u odori, 3 sestre u odori i 43 sestre u vežbačkom odelu. Nastupilo 56 članova i 28 sestara. Članova seoskih sokolskih četa sudelovalo je u povorci 120, ali nastupili nisu, jer im je to bilo zbog nezgodnog rasporeda obzirom na sudelovanje u povorci s jedne, a stanovanje i hranu s druge strane onemogućeno. Vežbača je bilo 80. Natecao se iz župe nije niko.

Tako bi eto u glavnim crtama bio iznešen tehnički rad župe u prošlog godini kao i stanje i prilike u župi u tehničkom pogledu. — (Nastaviće se).

Gostilna »Pri Krčonu«
Ljubljana, Tržaška cesta 5
Nudi dnevno sveža, najbolja toplina i mrzla jela, pristina vina in sveže pivo v sodčih. — Priporoča se cenj gostom
Viktor Bizjak, gostilničar

Peter Žitnik
Splošno kleparstvo
Instalacija strelodovov po najnovijih sistemih in krite lesno-cementnih streh
LJUBLJANA
Amrožev trg 9
TELEFON 31-46
Delo solidno — cene zmerne

ČITAJ! Za gotovo, kao i na najdugoročniju odplatu dobićete:
Glasovite STAYER-WAFFENRAD bicikle. - Motocikle „PUCH“
nedostizive preciznosti, kvalitete snage, konkurentne cijene, kod glavnog zastupstva za Dalmaciju
Slavko Malešević, Kistanje.

Podajta tehničkih proizvoda društvo s o. i.
„HAMAG“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA BR. 4
Geodetski instrumenti i pomagala sviju vrsti.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA
LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA ST. 3
je najvećja regulativna hranilnica u Jugoslaviji.
Ima vlog nad 430,000.000 Din.
Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo.
Vloge se sprejemajo na knjižice in na tekoči račun. Naložbe proti odpovedi se obrestujejo po dogovoru kar najbolj ugodno.
Posojila se dovoljujejo na posavstva, menice in vrednostno papirje čim najceneje.
Za male trgovce in obrtnike obstaja pri hranilnici kreditno društvo, za puplje naložbe pa sodni depositni oddelak. — Za varovanje mladine izdaja domaće hranilnice, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.
Telefon št 2016 in 2616. Pošt. ček. račun št. 10 5 3.
Uradne ure za stranke so od 8. do 12.30.

Гранд Хотел „Петроград“
преко пута железничке станице
БЕОГРАД

Tko oglašuje, taj napreduje!

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBŠČIN
Branko Palčić Zagreb, Kraljice Marije 6
Dobavitelj Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije
Naslov za brzojavke: „Trikotaža“ Zagreb * Telefon interurban št. 26-77
Izvršujem vse vrste sokolskih potrebščin za javni in zletni nastop vseh oddelkov našega članstva in to točno po predpisih Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike v originalnih barvah predpisanih krojev se nabavajo v knjigi „Organizacija Saveza SKJ“. Zahtevajte cenike in prospekte — Cene jako zmerne. — Za točno in solidno izdelavo jamčim.

SOKOLSKNE STRUNJAČE ZA GOMBANJE OD KOKOSA
jesu najbolje, trajne, elastične i ne sklizu!
KOKOSOVİ ČILIMI za hodnik i druge prostorije.
OTIRAČI za noge od kokosa trajni, praktični i jeftini
Proizvada:
TKAONICA KOKOSA, SARAJEVO
DOBIJE SE U SVAKOJ BOLJOJ RADNJI!

Skrbite za svojo bodočnost s prihranki, ki Vam bodo najveć zalegli, ako jih porabljate za **zavarovanje življenja**
Zavarujte se pri trdnem jugoslov in slovanskem zavodu
»SLAVIJA«
Jugoslovenska zavarovalna banka d. d.
Centrala v Ljubljani
Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Novi Sad, Osijek, Split
Prevzema tudi vse druge vrste zavarovanj

MEDIĆ-ZANKL
TVORNICE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV, D. Z. O. Z. CENTRALA V LJUBLJANI — LASTNIK FRANJO MEDIĆ
TVORNICE: LJUBLJANA-MEDVODE
PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA MARIBOR — NOVI SAD
LASTNI DOMAĆI PROIZVODI:
Laneno olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv. Kemično čiste in kemično olepšane kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in barvnih tonov, čopičev, steklarskega kleja itd. znamke „MERA KL“ za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo.
CENE UMERJENE. * TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

Tvornica gimnastičnega in sportnega orodja
J. Oražem
Dobavitelj Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije
Ribnica, Dolenjsko
Izdeluje vse vrste sokolakega telovadnega orodja, opreme za društvene in šolske telovadnice, sportne potrebšćine za lahko atletiko, orodje za letna telovadišća, kopalnišća in vrtove, gugalnice, orodje za deco itd. Prvovrstna in elegantna izdelava, solidna postrežba, zmerne cene. — Ilustrirani cenik brezplačno.
USTANOVLJENA 1881.

Knjigarna Učiteljske tiskarne
v Ljubljani
Francišćanska
ulica 6
TELEFON ŠT. 3397
RAČUN POŠTNE HRANIL. ŠT 10.761
priporoča cenj. občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebšćin. Lastna izdelovalnica šol. zvezkov. Knjigarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domaće in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte cenik!

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI
REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM
opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrešćinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspaćava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističnog sadržaja, plakate, diplome, znaćke, legitimacije i muzikalije. Komisijska prodaja odora sviju kategorija
NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
ZAHTEVAJTE CENIK!

U izdanju „Sokolske knjižnice“ izišle su brosure:
E. Gangl: O sokolskoj ideji.
Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno de o.
Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.
Vekoslav Bućar: Dr. Ivan Oražem
Dobiju se komad po 3 Din kod: Jugoslovenske Sokolske Matice, Ljubljana (Narodni dom)

KLIŠEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše **klišarna ST-DEU**
LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Hranilnica Dravske banovine, Ljubljana prej KRAJNSKA HRANILNICA V LJUBLJANI
Hranilnica Dravske banovine, Maribor
Hranilnica Dravske banovine, podruž. Celje prej JUŽNOŠTAJERSKA HRANILNICA V CELJU
so PUPILARNO VARNI denarni zavodi DRAVSKE BANOVINE, katera jamči za vse njihove obveznosti z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo.
Sprejemajo vloge na knjižice in tekoči račun z najvišjim obrestovanjem.
Dovoljuje kredite, posreduje v vseh denarnih poslih.
NAJBOLJ VARNA NALOŽBA PRIHRANKOV!